

U toku njemačke zimske ofenzive od prije 75 godina, formirane su brojne nove partizanske jedinice. Neprijatelju je uspjelo okupirati gradove na jadranskoj obali, ali niti je slabio snage Narodnooslobodilačke vojske Hrvatske, niti ih je odbacio dublje u zaleđe

Neprijateljska zimska operacija od prije 75 godina, nazvana šestom ofenzivom, zbog snažnoga i vještog manevarskog otpora jedinica Narodnooslobodilačke vojske postigla je samo ograničene rezultate. Neprijatelju je, doduše, uspjelo okupirati gradove na jadranskoj obali, ali niti je oslabio snage NOV, niti ih je odbacio dublje u zaleđe. Upravo suprotno tome, u toku same neprijateljske ofenzive formirane su brojne nove partizanske jedinice. Neprijateljske formacije opustošile su cijele oblasti preko kojih su nastupale, ubijale i deportirale civilno stanovništvo, koje je masovno napuštalo domove i pod zaštitom jedinica Narodnooslobodilačke vojske Hrvatske povlačilo se pred neprijateljem.

Osnovan 10. korpus

Samo u siječnju 1944. u redove NOV stupilo je 1400 novih boraca. To je omogućilo da se 19. siječnja u Koprivnici formira još jedna, 33. divizija u koju su ušle dvije moslavačke brigade, i da se od Zagrebačkoga, Zagorskoga i Kalničkog odreda osnuje Zapadna grupa narodnooslobodilačkih partizanskih odreda. Te su jedinice, zajedno s 3. diverzantskim bataljunom, formirale Deseti zagrebački korpus. Osnivanjem 10. korpusa rasformiran je Štab 2. operativne zone Hrvatske.

Uspješnim akcijama jedinica NOV potkraj 1943. i početkom 1944., oslobođena je Podravina, teritorij od Varaždina do Virovitice, i govoto cijela Moslavina. Nakon dolaska novih boraca reorganizirane su partizanske jedinice na tom području. Kod Dugog Sela je 29. veljače formiran Posavski NOP odred, koji je u ožujku zajedno s Moslavačkim i bjelovarskim odredom obrazovao Istočnu grupu NOP odreda 10. korpusa. Te su jedinice napadale manja neprijateljska uporišta i komunikacije Banova Jaruga-Zagreb i Zagreb-Križevci-Bjelovar. Jedinice 10. korpusa zagrebačkog prihvatile su na svom području 14. diviziju NOV Slovenije na njezinu pohodu iz Dolenjske preko Žumberka, Pokuplja, Turopolja, Čazme, Kalnika, Ivanšćice i Sutle u Štajersku.

Snage NOV u Slavoniji stalno su jačale. Dana 25. veljače reorganizirana je Čehoslovačka brigada „Jan Žižka“ i stavljena pod neposrednu komandu 6. korpusa. Ubrzo su formirane i Osječka i Brodska brigada. Na žumberačko-pokupskom području početkom 1944., također su ojačale partizanske jedinice, što je omogućilo da se 8. siječnja formira brigada „Franjo Ogulinac Seljo“. Ova brigada je zajedno sa 16. omladinskom brigadom „Joža Vlahović“, Žumberačkim i Turopoljsko-posavskim odredom formirala 30. siječnja 34. diviziju Četvrtoga korpusa. Te jedinice izvodile su diverzije na željezničkim prugama Karlovac-Zagreb-Sisak, uništivši veći broj neprijateljskih transportnih kolona, te napadale neprijateljske posade. Petog ožujka formirana je još jedna - Karlovačka brigada, koja je u svibnju ušla u sastav 34. divizije, a 16. Omladinska brigada vraćena je u Slavoniju.

Muslimanske brigade

Na Kordunu su 8. divizija i Kordunaški odred uništili neprijateljske posade koje su uspostavljene za vrijeme njemačke ofenzive u prosincu 1943. godine. Osim toga svojim akcijama blokirali su neprijatelja u njegovim uporištima. U Baniji su početkom 1944., Nijemci pod pritiskom 7. divizije, morali napustiti Glinu. Postignut je važan uspjeh u Cazinskoj krajini privlačenjem muslimanskog stanovništva u redove Narodnooslobodilačke vojske. Dogovoreno je pristupanje muslimanske milicije u redove NOV. Ponovno je formiran Štab Unske operativne grupe, u čiji je sastav ušla novoformirana Prva muslimanska brigada, a u ožujku i novoformirana 2. muslimanska brigada i Krajiški NOP odred. Te jedinice sudjelovale su u borbama protiv njemačkih i ustaško-domobranskih snaga na području Cazinske krajine i Bihaća.

Istra je potkraj 1943., i početkom 1944., bila zaposjednuta jakim njemačkim snagama, koje su potpomagali odredi fašističke milicije. Unatoč tome NOP u Istri je naglo jačao. Operativni štab za Istru formirao je u siječnju od partizanskih četa četiri istarska partizanska bataljuna i dvije čete, s ukupno 580 boraca. U veljači formirani su 1. i 2. udarni bataljun, koji su izveli niz uspješnih akcija u sjeveroistočnoj Istri. Početkom 1944., oslobođeno područje Gorskog kotara i Hrvatskog primorja bilo je povezano s oslobođenim područjima Like, Korduna, Slovenije i Istre. Međutim, u drugoj polovici siječnja Nijemci su pokušali ponovo uspostaviti komunikacije s Rijekom i organizirati obranu tog dijela jadranske obale. S nadmoćnijim snagama okupirali su u veljači i ožujku naselja na komunikaciji Ogulin-Brinje-Senj, kao i područje između Bakra i Fužina i iskrcali se na otoku Rabu, a ustaške su jedinice zauzele otok Pag.

Formiran 11 korpus

U Lici su početkom 1944., reorganizirane jedinice NOV Hrvatske. Od Ličkoga odreda formirana je 1. brigada Operativnog štaba za Liku, a u drugoj polovini siječnja formiran je novi Lički odred. Dana 30. siječnja formirana je od 1. i 2. brigade 13. divizije, novoga Ličkog odreda i bataljuna „Plavi Jadran“ 35. lička divizija. Ona je s 13. primorsko-goranskom divizijom i jedinicama Operativnog štaba za Istru formirala 11. korpus Narodnooslobodilačke vojske Hrvatske. Jedinice 35. ličke divizije (s 3. brigadom 13. divizije i 7. dalmatinskom brigadom koje su privremeno stavljene pod njenu komandu), te 1. i 3. brigade 8. divizije pružale su snažan otpor njemačko-ustaškim snagama, koje su u veljači ovladale područjem Otočca i Brinja, u njihovu pokušaju da prodru ka Plitvičkim jezerima. U toku borbi Nijemci, ustaše i četnici opljačkali su i popalili mnoga sela i opustošili područje, ali su jedinice 35. i 8. divizije vještima manevrima izbjegle teže udarce nadmoćnog neprijatelja i omogućile da se više od 12.000 civilnog stanovništva i 200 ranjenika spasi prebacivanjem na Velebit.

U zimskoj ofenzivi Nijemci su zaposjeli veći dio Dalmacije te počeli utvrđivati obalni pojas. U tom razdoblju znatno su ojačale partizanske snage. Jedinice 26. divizije i Mornarice NOVJ, zajedno s britanskim komandosima, pomorskim i zrakoplovnim snagama, od početka 1944., napadale su njemačka uporišta na jadranskoj obali i otocima i neprijateljski pomorski promet. Tako je od siječnja do ožujka izvršeno više diverzantskih akcija na otoke Hvar, Brač i Šoltu. Mornarica NOVJ je noću 24. na 25. siječnja kod Oliba zarobila njemački naoružani brod „Constante“ s posadom, 28. veljače kod Molata naoružani motorni jedrenjak „Giuseppe Cesaria“, kod Paga dva naoružana motorna jedrenjaka...

Bojan Mirosavljev